

16.09.2024

Eduskunta

Liikenne- ja viestintävaliokunta

Viite: HE 57/2024 vp Hallituksen esitys eduskunnalle kyberturvallisuusdirektiivin (NIS 2 -direktiivi) täytäntöönpanoa koskevaksi lainsäädännöksi

NIS2 toimeenpanon soveltamisalan tarkentaminen kyberturvallisuuslaissa ja jäsenvaltion tuki toiminnanharjoittajille

Yleistä

Suomen Satamat ry (SSRY) edustaa kauppamerenkulun satamanpitoa Suomessa rannikolla ja sisävesillä harjoittavia yhteisöjä, joista valtaosa toimii osakeyhtiömuodossa, kuntaomistuksessa. Satamanpito sisältyy NIS2-direktiivin Liitteen 1 kohdan 2 (Liikenne > Vesiliikenne) Keskeisiin toimijoihin.

Nykyhetkellä Suomen ulkomaankaupan tonneista 96 % ja arvosta 85 % kulkee meriteitse.

Digitalisoitumisen myötä kyberturvallisuus on tärkeää yhteiskunnan ja elinkeinoelämän toiminnan jatkuvuudenhallinnalle kaikissa olosuhteissa. NIS2 – direktiivin tavoitteena on luoda yhteinen kyberturvallisuuden hallintamalli, joka asettaa toimenpiteille minimitason EU:n laajuisesti.

Soveltamisalan tarkentaminen

Soveltamisalan luokitteluun viimekätinen sijoittuminen koon perusteella on perusteltu ratkaisu, koska yleisesti ottaen kriittisyys liittyy toimintoon ja sen suuruusluokkaan. Direktiivi edellyttää toimijan tunnistavan itse kuulumisensa nyt säädettävän kyberturvallisuuslain soveltamisalaan ja ilmoittautuvan viranomaistietokantaan 31.12.2024 mennessä.

Koska soveltamisalaan kuulumisen on kuvattu sääntelyssä varsin ympäripyöreästi pidämme tärkeänä, että valvontaviranomaiset kohdentaisivat **tiedottamista** erityisesti **uutena soveltamisalaan nouseville toimijoille**. Mikäli lain käsittely venyy, tarvitaan **ilmoittautumisajan pidentämistä**.

Keskeisiin toimijoihin kuuluvalla satama-alalla satamanpidon yrityksiä kuvaa yleisesti ottaen suppea henkilöstön määrä, infrastruktuuripalveluista johtuva suuri tase ja taloussuhdanteiden mukaan vaihteleva liikevaihto. Tämä tarkoittaa, että esim. siirtyä soveltamisalan ulkopuolelta sen sisään ei ole

ennakoitavissa varmuudella. Toimijan noustessa ylemmän tason vaatimuksiin tarvitaan siksi **riittävä siirtymäaika**.

Riskienhallintaa koskevassa 9 §:ssä viitataan oikein sen huomioimiseen, missä määrin soveltamisalaan nimetty toimija altistuu kyberriskeille. Hallituksen esityksessä havainnollistetaan (s. 147) erilaisia sataman toimintoja, esim. alusten kiinnitystä ja irrotusta, jonka satamayhtiö voi ulkoistaa kilpailutuksella toiselle yritykselle. **Soveltamisalaan kuulumisen määrittely ei ole vielä selkeä** sen suhteen, miten polku jatkuu tästä eteenpäin: normaali tilaajavastuu vai jotain muuta? Ja: millainen arviointi ja auditointi on soveltamisalaan kuululle yritykselle riittävä todentamaan palveluntarjoajan turvallisuuden? ISO/IEC 27001 tietojärjestelmien hallintajärjestelmänä pienille yrityksille on raskas menettely.

Jäsenvaltion tuki toiminnanharjoittajille

Voimaan tulevat velvoitteet edellyttävät laajalti aiempaa suurempaa panostusta kyberturvallisuuden menettelyiden suunnitelmalliseen kehittämiseen ja varmistamiseen. Soveltamisalaan tulevien eri toimijoiden, ml. satamanpidon yhtiöiden joukossa on pienen työntekijämäärän yhtiöitä, joissa ei ole kokopäivätoimisia tietotekniikan asiantuntijoita. Kyberturvallisuuspalveluita ja koulutusta on niissä siksi ostettava ulkopuolelta.

Direktiivi edellyttää jäsenvaltioiden tukevan toiminnanharjoittajia tavoitteiden saavuttamisessa. Traficomin Kyberturvallisuuskeskus (KTK) on tarjonnut palvelua aktiivisesti mm. liikennealalla viestimällä ja ohjaamalla jo edeltävän direktiivin aikana. SSRY pitää tärkeänä **KTK:n riittävää resurssointia** soveltamisalan ja vaatimusten nyt laajentuessa.

Valtiolla on myös ollut tarjolla tietoturvaseteli, jota toimijat ovat voineet käyttää itselleen tarpeellisimpien kyberturvallisuustarpeiden kehittämiseen, esim. oman järjestelmän arviointiin asiantuntijoilla tai henkilökunnan kouluttamiseen. Julkisesti omistettut yritykset, kuten kuntien omistamat satamayhtiöt, vesi- ja energialaitokset olivat kuitenkin tuen soveltamisalan ulkopuolella. **Kaikentyyppisille toimijoille tarjolla oleva**, yksilöllisiin tarpeisiin käytettävä **palveluseteli** olisi siksi kokonaisuuden kannalta edelleen tärkeä vaihtoehto. Siihen tehtävä satsaus tuottaisi toimeenpanovaiheessa talouteen takaisin järjestelmien turvallisuuden ja koulutuksen tason kohoamisena ja yhteiskunnan häiriönsietokyvyn nostamisena.

Suomen Satamat ry
Kirsti Tarnanen-Sariola, Apulaisjohtaja